

महाराष्ट्र शासन
शासन निर्णय क्र. मराप्र २००९/(३०९/०९)/साशि-५
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक : ०५ जून २०१०

वाचा :- १) शा. नि. सा.प्र.वि. क्र.सीओएम १००१/प्र.क्र.१७४/०१/३९,
दि. २९/१०/२००१, व दि. २८/०३/२००५
२) शा.नि.,सा.प्र.वि.क्र.सीओएम १०९८/प्र.क्र.५१/९८/३९, दि.०८/११/२००६
३) शा.नि.क्र. मराप्र १००३/३२५०/(२३६)/साशि-५, दि.१२/०३/२००४
४) शा. पत्र क्र. मराप्र २००८/(५३/०८)साशि-५, दि. १३/०२/२००८
५) ग्रंथालय संचालनालयाचे क्र. प्रसं/संगणकीकरण/२००९-१०/२३२६,
दि.०५/०६/२००९ चे पत्र

प्रस्तावना :- ग्रंथालय संचालनालयाच्या अंतर्गत, मुंबई येथील मुख्यालय, राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय, मुंबई, ६ विभागीय ग्रंथालये, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर स्मृती ग्रंथालय, दापोली, ३० जिल्हा ग्रंथालये, तसेच राज्यातील सार्वजनिक ग्रंथालयांना मान्यता व परिरक्षण अनुदान बाबतचे काम पहाणारी ६ सहाय्यक संचालक ग्रंथालय कार्यालये, अशी एकूण ४५ शासकीय कार्यालये व ४६१ अधिकारी / कर्मचारी कार्यरत आहेत.

ग्रंथालय संचालनालयामार्फत, सध्या राज्यातील सुमारे १०००० सार्वजनिक शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयांना मान्यता व परिरक्षण अनुदान दिले जाते. व ही संख्या भविष्यात वाढत राहणार आहे. ग्रंथालय संचालनालयाच्या एकंदर कामामध्ये गती व गुणात्मकता येण्यासाठी संचालनालयांतर्गत संपूर्ण कामकाजाचे / कार्यालयांचे संगणकीकरण करणे कालानुरूप आवश्यक आहे. सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्र. १ अन्वये शासकीय कामकाजाचे संपूर्ण संगणकीकरण करण्यासाठी कार्यपद्धती विहित करण्याबाबत मार्गदर्शक सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार ग्रंथालय संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील सर्व कार्यालये / सर्व शासकीय ग्रंथालयातील सर्व ग्रंथ / पुस्तकांचा डेटा बेस तयार करून संचालनालयाची वेबसाईट विकसित करून, सदरचा डेटाबेस ऑनलाईन ठेवावा याकरिता खालील बाबी निश्चित करण्यात आल्या आहेत, उदाहरणार्थ :-

अ) ग्रंथालय संचालनालयाची वेबसाईट विकसित करणे,

- ब) संचालनालयांतर्गत सर्व ग्रंथालयांमधील ग्रंथांचा इंग्रजी web based एकत्रित डेटा बेस करीता अन्य व्यवस्था करणे. उदा. ग्रंथांची माहिती भरण्याकरिता standardised data sheets तयार करून त्यामध्ये माहिती भरणे. सदरची माहिती एकत्रितपणे मेन सर्व्हरवर आणण्याकरीता संचालनालयांतर्गत सर्व ग्रंथालयांची व कार्यालयांची जोडणी करणे, त्यासाठी तंत्रज्ञान संचालनालयाकडून जोडणीची उपलब्धता करून घेणे,
- क) नवीन ग्रंथालयांच्या मान्यतेबाबतचे अर्ज घेण्यापासून ग्रंथालयांना मान्यता देण्यापर्यंतच्या सर्व कार्यवाहीचे on line application software तयार करणे,
- ड) ग्रंथालयांच्या तपासणीचे काम ऑन लाईन करता येण्यासाठी तशी व्यवस्था करणे,
- इ) ग्रंथालयांच्या दर्जा बदलाच्या कामाच्या पध्दतीचे संगणकीकरणासाठी software विकसित करणे,
- फ) मान्यताप्राप्त सार्वजनिक ग्रंथालयांना अनुदान अदा करणे/ वितरीत करण्याच्या पध्दतीचे व अनुषंगिक अहवालाबाबतचे Application software तयार करून घेणे,
- ग) ग्रंथालयाशी संबंधित पुरस्कारांच्या सर्व योजनांबाबतचे अर्ज प्राप्त करून घेणे/ प्रस्ताव प्राप्त करून घेण्यापासून सदरचे पुरस्कार जाहीर करण्यापर्यंतच्या सर्व कामाच्या पध्दतीचे software तयार करून घेणे,
- म) दुर्मिळ पुस्तके, हस्तलिखिते व अन्य दस्तऐवज / साहित्य यांचे स्कॅनिंग व डिजिटायझेशन करण्याची पध्दती निश्चित करणे व सदरचे काम करून घेणे,
- भ) संचालनालयाकरीता आवश्यक संगणक, प्रिंटर्स, सर्व्हर्स, ब्रॅन्डेड सॉफ्टवेअर्स, खरेदी प्रक्रियेसाठी मार्गदर्शन व मदत,
- न) राज्यातील सर्व शासकीय ग्रंथालयांची जोडणी करणे, त्यासाठी सल्ला देणे व संपूर्ण प्रकल्प कार्यान्वित होण्याकरीता जमा असलेल्या सर्व ग्रंथांचा / पुस्तकांचा, अधिकारी / कर्मचारी वर्ग, वाचक सभासद या सर्वांचा माहितीचा डेटा बेस तयार करण्यासाठी सर्व प्रकारचे तांत्रिक मार्गदर्शन व सहकार्य अशाप्रकारे ग्रंथालय संचालनालयांतर्गत संपूर्ण कामकाज व कार्यालयांचे संगणकीकरण करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

ग्रंथालय संचालनालय व त्याअंतर्गत असलेल्या सर्व शासकीय ग्रंथालयांतील संपूर्ण कामकाजाचे व कार्यालयांचे संगणकीकरण करण्याबाबत याद्वारे प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे. त्यासाठी

खालीलप्रमाणे समिती गठीत करण्यात येत आहे :-

१)	प्रधान सचिव, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय	अध्यक्ष
२)	प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय	सदस्य
३)	प्रधान सचिव वित्त विभाग, मंत्रालय	सदस्य
४)	सचिव, माहिती व तंत्रज्ञान विभाग	सदस्य
५)	डॉ. विवेक पाटकर, संगणक तज्ञ (ग्रंथालय संगणकीकरणाचा विशेष अनुभव व डेल नेट च्या सल्लागारांपैकी एक)	सदस्य
६)	श्री. अ.चिं.टिकेकर, माजी ग्रंथपाल व ग्रंथालयशास्त्र विभाग प्रमुख - मुंबई विद्यापीठ	सदस्य
७)	प्रो. पी.के.पंड्या, टाटा इन्स्टीट्यूट ऑफ फंडामेंटल रिसर्च (TIFR), मुंबई, माहिती तंत्रज्ञान संचालनालयांमार्फत जाहिर करण्यात आलेल्या तज्ञ मंडळातील एक तज्ञ	सदस्य
८)	उपसचिव (उवर्तशि)(साशि-५)	सदस्य
९)	संचालक, ग्रंथालय संचालनालय	सदस्य सचिव

२. याकरिता आवश्यक असलेला खर्च हा अकराव्या वित्त आयोगाने उपलब्ध करून दिलेल्या निधीवरील व्याजाच्या रकमेतून करण्यात यावा.

३. हा शासन निर्णय माहिती व तंत्रज्ञान विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २८८/०९, दि. ३/११/०९ व २८८/०९, दि. २३/०२/१० अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणकीय संकेतांक 20100605161340001 असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने

(बा. ऑ. हेमाडे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

संचालक, ग्रंथालय संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

ग्रंथपाल, राज्य मध्यवर्ती ग्रंथालय, मुंबई

महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १, मुंबई / महाराष्ट्र २, नागपूर

महालेखापाल (लेखा परीक्षा) महाराष्ट्र १, मुंबई / महाराष्ट्र २, नागपूर

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई

नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई / सामान्य प्रशासन विभाग ३९, मंत्रालय मुंबई ३२

माहिती व तंत्रज्ञान विभाग, /३९ मंत्रालय, मुंबई

डॉ. विवेक पाटकर, संगणक तज्ञ,

} संचालनालया

श्री. अ.चिं.टिकेकर, माजी ग्रंथपाल व ग्रंथालय शास्त्र विभाग प्रमुख, मुंबई विद्यापीठ } मार्फत

प्रो. पी.के.पंड्या, टाटा इन्स्टीट्यूट ऑफ फंडामेंटल रिसर्च (TIFR) मुंबई }

कार्यासन साशि-१, उ. व तं.शि.विभाग, मंत्रालय, मुंबई / निवडनस्ती साशि-५